

مبانی و مفاهیم ژئومورفولوژی پزشکی

(بانگاهی به اشتغال و کارآفرینی بخشی از تحصیلکرده‌های جغرافیا)

مؤلفین

دکتر عبدالمنعم احمدی

(عضو هیئت علمی دانشگاه بزرگمهر قاننات)

اسماعیل کاکاوند

کارشناس ارشد ژئومورفولوژی

۱۳۹۶

سرشناسه	احمدی، عبدالمجید، ۱۳۶۳ -
عنوان و نام پدیدآور	مبانی و مفاهیم ژئومورفولوژی پزشکی: با نگاهی به اشتغال و کارآفرینی بخشی از تحصیلکرده‌های جغرافیا، مؤلفین عبدالمجید احمدی، سماعیل کاکاوند.
مشخصات نشر	قاین: دانشگاه بزرگمهر قائنات، انتشارات، ۱۳۹۶.
مشخصات ظاهری	۲۵۰ص: مصور(رنگی)، جدول، نمودار.
شابک	۹۷۸-۶۰۰-۹۷۴۷۹-۰۰۰
وضعیت فهرست نویسی	فیا
موضوع	جغرافیای پزشکی Medical geography
شناسه اثر	کاکاوند، اسماعیل، ۱۳۷۲ -
شناسه افزوده	دانشگاه بزرگمهر قائنات
رده بندی کنگره	م ۳ الف / RA۲ ۱۳۹۶۷۹۲
رده بندی دیویی	۴۲/۶۱۱
شماره کتابشناسی	۴۷۰۴۳۹۷

عنوان: مبانی و مفاهیم ژئومورفولوژی پزشکی (بانگاهی به اشتغال و کارآفرینی بخشی از تحصیلکرده‌های جغرافیا)

مؤلفین: دکتر عبدالمجید احمدی، سماعیل کاکاوند

ویراستار علمی: دکتر عبدالمجید احمدی

ویراستار ادبی: سمیه اقبالی نسب

صفحه آرایی و طراح جلد: سید کمال کمیلی

ناشر: انتشارات دانشگاه بزرگمهر قائنات

چاپخانه: نوروزی - نوبت چاپ: اول

تاریخ انتشار: ۱۳۹۶

شمارگان: ۵۰۰

قطع و صفحه: وزیری ۲۵۰

قیمت: ۲۰۰۰۰ تومان

شماره کتاب: ۱۰۱

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۹۷۴۷۹-۰۰۰

نشانی ناشر و شماره تماس: خراسان جنوبی، قاین، خیابان امام خمینی، میدان شیرازی، خیابان ابوالمفاخر، دانشگاه

بزرگمهر قائنات، تلفن ۰۵۶۳۲۵۲۱۱۸ - کد پستی ۹۷۶۱۹۸۶۸۴۴.

((کلیه حقوق متعلق به انتشارات دانشگاه بزرگمهر قائنات است))

پیشگفتار مؤلفین

امروزه شاهد هستیم که رشد و توسعه‌ی لحظه‌ای علم و تکنولوژی، گسترش مرزهای دانش و فناوری را به همراه داشته است. علاوه بر این، ارتباط و تعامل تنگاتنگ میان علوم مختلف، دامنه‌ی گسترش این مرزها را نیز بسیار وسیع تر کرده و هم اکنون در حال تجربه کردن عناوین و مباحث بسیار جدیدی هستیم که در طی فرایند زمان وارد حوزه‌ی علوم و گرایش‌های تخصصی رشته‌های مختلف می‌شوند. دانش ژنومورفولوژی نیز از این قواعد کلی مستثنی نیست. از آنجایی که این دانش از طرفی بینابین بوده و ارتباط خاصی با رشته‌های دیگر دارد، و از طرفی دیگر خود علمی جدید به شمار می‌آید، بالطبع مطالب و مباحث دست‌اول، جدید و تازه بسیار زیاد داشته و در راستای کمال و تخصصی‌تر شدن خود گام برداشته، لذا مرزهای آن به مرور زمان در حال گسترش، تغییر و تحول هستند. بنابراین همه دانشجویان و اساتید این حوزه باید احساس مسئولیت کرده و در راستای ایده پردازی، کشف و معرفی مباحث جدید و به روز گام بردارند تا بتوان در چهارچوب شناخت و معرفی این دانش به مراکز دانشگاهی، سازمانی و علمی جامعه تحقیقاتی را کسب نمود.

مفهوم "ژنومورفولوژی پزشکی" یکی از این عناوین و مباحث جدیدی است که در سال‌های اخیر به ویژه در ایران مطرح شده است. اولین اثر تألیفی در این حوزه، کتابی تحت عنوان مقدمه‌ای بر ژنومورفولوژی پزشکی با تأکید بر ایران، تألیف اسماعیل کاکوندی می‌باشد. نگارنده‌ی کتاب مذکور معتقد است، اثر فوق الذکر با توجه به جدید بودن دارای اشکالات اساسی و نواقصی کلی بوده، بنابراین با توجه به نظرسنجی و نیازسنجی‌های لازم، تصمیم بر تألیف اثری جدیدتر و بهتر، با تغییراتی اساسی و کامل‌تر و همچنین رفع نواقص قبلی با همکاری اساتید رشته‌های تخصصی پزشکی و ژنومورفولوژی نماید. بر همین اساس

بهره‌گیری از متخصصین علوم ژنومورفولوژی و پزشکی و کمک گرفتن از اساتید متخصص در حوزه‌های مذکوره و ویژه ژنومورفولوژی، منجر به تألیف اثری جدیدتر و بهتر شد که هم اکنون در اختیار شما مخاطبان محترم قرار گرفته است.

کتاب حاضر در پنج فصل تنظیم شده است.

فصل اول، به مباحث مربوط به دانش پزشکی و آشنایی با بیماری‌های مرتبط با علوم محیطی و جغرافیایی پرداخته است. فصل دوم، مفاهیم جغرافیای پزشکی و زمین‌شناسی پزشکی را معرفی کرده است. در فصل سوم به مباحث و مطالب ژنومورفولوژی، تاریخچه، روند تحولات، ساحه‌ها، گرایش‌ها و انواع فرم‌ها و فرایندهای مربوط، پرداخته شده است.

فصل چهارم، اصطلاحات ویژه و تخصصی، مفهوم "ژنومورفولوژی پزشکی" را تعریف و تشریح نموده، و فصل پنجم در مورد اشتغال، راهکارها، پیشنهادها و آینده‌ی این موضوع گفتگو کرده است.

از آنجایی که ژنومورفولوژی پزشکی، امری به صورت کاملاً تخصصی و دقیق، نهایی و کامل نشده است، لذا انتظار می‌رود، اساتید و متخصصان حوزه‌های مرتبط با این گرایش، نگارندگان را در رفع کمبودها و افزایش کیفیت اثر - ضرر در چاپ‌های بعدی، یاری فرمایند. به امید اینکه طرح این مبحث دریچه‌ای نو، برای گسترش دانش ژنومورفولوژی، به‌ویژه در بخش کارآفرینی و اشتغال فارغ‌التحصیلان مرتبط، باری کمی مفید و مشرئع واقع شود. در پایان از راهنمایی‌های ارزنده‌ی اساتید و دوستان بزرگوار و همچنین مدیریت و معاونت محترم دانشگاه بزرگمهر قانات که ما را در چاپ و انتشار این کتاب دلسوزانه همراهی نموده‌اند، صمیمانه تشکر و قدردانی می‌نمایم.

دکتر عبدالمجید احمدی - اسماعیل کاکاوند - تابستان ۱۳۹۶

فهرست مطالب

صفحه

عنوان

ظ	فهرست اشکال و تصاویر
ف	فهرست جداول و نمودارها
۱	فصل اول: دانش پزشکی و آشنایی با برخی بیماری‌ها
۲	مقدمه
۳	پزشکی، درمان و بهداشت
۶	آشنایی با برخی بیماری‌های مرتبط با علل محیطی و جغرافیا
۶	(۱) بیماری‌ها و التهابات پوستی
۶	(۱-۱) میخچه و پینه
۹	(۲-۱) تاول پوست یا پمفیگوس
۱۰	(۳-۱) آکنه
۱۲	(۴-۱) آماس پوست یا اگزما
۱۳	(۵-۱) درماتیت
۱۴	(۶-۱) کورک (فورنکل)
۱۶	(۷-۱) کفگیرک (کربانکل)
۱۶	(۸-۱) کجلی
۱۷	(۹-۱) زگیل
۱۸	(۲) بیماری‌های تنفسی

۱۹	 ۱-۲ آسم
۲۳	 ۳ بیماریهای قلبی_عروقی
۲۴	 ۱-۳ بیماریهای عروق کرونر قلب
۲۶	 ۲-۳ بیماریهای عضله قلبی
۲۷	 ۳-۳ بیماری در تولید ضربان و ریتم قلب
۲۷	 ۴-۳ بیماریهای دریچه‌ای قلب
۲۸	 ۵-۳ بیماری آندوکارد قلب (آندوکاردیت): التهاب لایه پوشاننده داخلی قلب
۲۸	 ۶-۳ بیماری پریکارد قلب (پریکاردیت): التهاب لایه پوشاننده خارجی قلب
۲۸	 ۷-۳ بیماری عروق بزرگ: واسطی قلب
۲۸	 ۸-۳ بیماریهای عروق میانی قلب
۲۸	 ۹-۳ بیماریهای قلبی ثانویه به درگیری سایر ارگانهای بدن
۲۸	 ۱۰-۳ بیماریهای مادرزادی قلب
۲۸	 ۱۱-۳ پرفشاری خون (فشارخون بالا = هیپرتانسیون)
۲۸	 ۱۲-۳ ایست ناگهانی قلب
۳۰	 ۴ بیماریهای مفصلی و استخوانی
۳۰	 ۱-۴ روماتیسم مفصلی
۳۱	 ۲-۴ علل روماتیسم مفصلی
۳۳	 ۳-۴ علائم روماتیسم مفصلی
۴۵	 فصل دوم: جغرافیای پزشکی و زمین شناسی پزشکی
۴۶	 مقدمه

جغرافیا و مفاهیم آن	۴۷
(۱) عوامل و عناصر جغرافیایی و محیطی مؤثر در پزشکی	۴۹
(۱-۱) مفهوم جغرافیای پزشکی و تاریخچه‌ی آن	۵۰
(۲-۱) تعاریف مختلف جغرافیایی پزشکی	۵۲
(۳-۱) ضرورت و اهمیت جغرافیای پزشکی و زمین‌شناسی پزشکی	۵۳
(۴-۱) اهداف جغرافیای پزشکی	۵۷
(۵-۱) علل جغرافیایی	۵۷
(۶-۱) موارد مهم قابل بررسی در جغرافیای پزشکی	۵۸
(۷-۱) کاربرد GIS در جغرافیای پزشکی	۶۳
(۲) زمین‌شناسی پزشکی	۶۶
(۱-۲) مباحث و مطالب کلی زمین‌شناسی پزشکی	۶۷
(۲-۲) تاریخچه‌ی زمین‌شناسی پزشکی در جهان	۷۱
(۳-۲) تاریخچه‌ی زمین‌شناسی پزشکی در ایران	۷۸
فصل سوم: ژئومورفولوژی	۸۳
(۱) مفهوم و ماهیت ژئومورفولوژی	۸۴
(۲) تاریخچه‌ی ژئومورفولوژی	۸۵
(۳) ژئومورفولوژی در ایران	۹۲
(۴) قلمرو مطالعه ژئومورفولوژی	۹۴
(۵) شاخه‌های ژئومورفولوژی	۹۸
(۶) کاربردها و پتانسیل‌های ژئومورفولوژی	۱۰۱

۱۰۵	 عرصه‌ی مطالعات در ژئومورفولوژی
۱۰۶	 انواع تقسیمات موضوعی در ژئومورفولوژی
۱۱۱	فصل چهارم: ژئومورفولوژی پزشکی
۱۱۲	 مقدمه
۱۱۴	 (۱) مفهوم و ماهیت ژئومورفولوژی پزشکی
۱۱۶	 (۲) هدف و کاربرد ژئومورفولوژی پزشکی
۱۱۸	 (۳) آشنایی با مهمترین پدیده‌های ژئومورفولوژیکی و خاصیت درمانی آنها
۱۱۸	 بخش اول
۱۱۸	 (۱-۱) چشمه‌های آب گرم و آبدرمانی
۱۲۰	 (۲-۱) تاریخچه‌ی هیدروتراپی و آبدرمانی
۱۲۱	 (۳-۱) انواع هیدروتراپی و آبدرمانی
۱۲۲	 (۴-۱) منشأ آب‌های معدنی
۱۲۳	 (۵-۱) منشأ حرارت آب‌های معدنی
۱۲۴	 (۶-۱) بهره‌برداری از آب‌های معدنی
۱۲۵	 (۷-۱) خواص آبهای معدنی
۱۲۵	 (۸-۱) درمان با آب‌های معدنی
۱۲۷	 (۹-۱) درمان با آب دریا (تالاسوتراپی)
۱۲۸	 (۱۰-۱) فواید هیدروتراپی و آب درمانی
۱۳۰	 (۱۱-۱) موارد منع استفاده از آبهای معدنی
۱۳۱	 (۱۲-۱) تأثیر آب درمانی در درمان بیماری‌های اندام

۱۳۳	 دسته‌بندی آب‌های معدنی از نظر درجه حرارت
۱۳۴	 دسته‌بندی آب‌های معدنی از نظر ترکیبات شیمیایی
۱۳۶	 خواص درمانی آب و چشمه‌های آب گرم
۱۳۸	 چشمه‌های آب معدنی ایران
۱۴۰	 چشمه‌های آب گرم ایران
۱۴۴	بخش دوم: گل‌فشان و گل درمانی
۱۴۴	 ۱-۲) مفهوم و ماهیت گل‌فشانها
۱۵۰	 ۲-۲) نحوه‌ی تشکیل گل‌فشانها
۱۵۲	 ۳-۲) منشأ گل‌فشانها
۱۵۴	 ۴-۲) اهمیت و کاربرد گل‌فشانها
۱۵۶	 ۵-۲) ویژگی گل‌فشانها
۱۶۲	 ۶-۲) گل‌فشانهای ایران
۱۶۴	بخش سوم: شن درمانی و کویردرمانی
۱۶۴	 ۱-۳) بیماریهای شایع در مناطق صحرایی و کویری
۱۶۶	 ۲-۳) ماسه درمانی
۱۶۸	 ۳-۳) لجن درمانی
۱۷۳	 ۴-۳) غاردرمانی و نمک درمانی
۱۹۰	فصل پنجم: آینده و اشتغال ژئومورفولوژی پزشکی
۲۰۰	 ۱) گردشگری درمانی
۲۰۱	 ۲) گردشگری درمانی در ایران

۲۰۳	جاذبه‌های گردشگری پزشکی ایران
۲۰۶	آینده و اشتغال این بخش
۲۰۷	طرح پیشنهادی جهت تأسیس رشته ژنومورفولوژی پزشکی
۲۱۵	راهکارها و پیشنهادات
۲۱۷	جمع بندی
۲۳۱	منابع و مآخذ
۲۳۱	الف- منابع فارسی
۲۴۲	ب- منابع خارجی
۲۵۰	ج- سایت های مورد استناد